Leto III., štev. 174 | V Ljubljani, sreda dne 26. julija 1922 | Poštnina plačana. | Posamezna številka 75 par - 3 K

Izhaja ob 4 zjutraj.
Stane mesečno 7·50 Din
za inozemstvo 18·— „
Oglasi po tarifu
Uredništvo:
Miklošičeva cesta št. 16/I.
Telefon št. 72.

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko.

Upravništvo:
Ljubljana, Prešernova ul. št. 54. Telef. št. 36.
Podružnice:
Maribor, Barvarska ulica št. 1. Tel. št. 22.
Celje, Aleksandr. cesta.
Račun pri poštn. čekov. zavodu štev. 11.842.

Ljubljana, 25. julija.

Revolucija, ki razjeda ustroj nemške države ter v neprestanih krčih potresa njene gospodarske in politične temelje, je pripeljala Nemčijo v novo hudo krizo, ki grozi razbiti državno jedinstvo nemškega naroda. Nemčija pred prevratom je bila federacija monarhij (izvzemši takozvana slobodna mesta) plemenskega, odnosno zgolj dinastičnega značaja pod vodstvom Prusije, katere kralji so bili istočasno nemški cesarji. Bismarckova ustava je očuvala krone velikih in malih kraljev, vojvod in knezov, pustila njihovim državam lepo po velikosti stopnjevane suverene pravice, da je tem bolje mogla zasigurati Prusiji odločilni vpliv na vse važne odločitve, tikajoče se usode celokupnega nemškega naroda. Tako je nastal sistem, ki je v zanogem oziru zakrivil katastrofo nemške države — ki pa se navzlic temu zdi našim «avtonomistom» ideal, za katerim stremijo.

Ko so po katastrofi bili pregnani nemški vladarji in se je ustvarjala nova nemška ustava, je padlo mnogo federalističnih privilegijev. Ostale so sicer še stare federativne države s svojimi pokrajinskimi parlamenti in ministrstvi, toda Nemčija je krenila odločno na pot unitaristične notranje ureditve. Ogromna večina naroda se je dobro zavedala, da je ta pot prava in vse demokratične stranke so odkrite pobornice unitarizma. Največja ovira novih idej je tudi v politiki tradicija in če je še tako slaba. Nova ustava je naletela zlasti na Bavarskem, kjer klerikalizem in dinastična ideja še močno obvladujeta mase, na hud odpor. Od prvega dne weimarske ustave pričenjajo konflikti med Bavarsko in državo in neprestano se vodi borba «med Monakovem in Berlinom.» Bavarska postaja centrum vseh akcij, naperjenih proti sedanjemu ustavnemu stanju, obljubljena dežela raznih monarhističnih zarotnikov in njihovih organizacij; značilno za razpoloženje v tej deželi je, da se vlada in večina naroda še vedno klanjata kronprincu Ruprehtu, ki si zopet posadi krono na glavo, čim bo odstranjena «formalna zapreka» — republikanske ustave. Ko je bil predsednik nemške republike Ebert nedavno v Monakovem, so ga na ulicah izžvižgali in iz mnogih oken so mu zavihrale v pozdrav — spodnje hlače, kadar se pokaže «unser Kronprinz» ga triumfalno sprejemajo in mu prirejajo vojaške parade. To je razpoloženje, v katerem postajajo dogodki zadnjih dni šele razumljivi.

Po Rathenauovem umoru se je nemška demokracija od centruma do skrajne socijalistične levice šele polno zavedla, da dosedaj mnogo premalo cenjene revolucijonarne sile rušijo že temelje obstoječega ustavnega stanja. Hitela je, da ustvari republiki jačjo zaščito proti njenim močnim sovražnikom. Državni predsednik je proglasil nemško «Obznano» in nemški državni zbor je nekaj dni nato sprejel zakon o zaščiti ustave; o vzpostavitvi posebnega, iz političnih ljudi sestavljenega državnega sodišča, ki naj sodi sovražnike ustave, zakon o ustanovitvi posebne politične državne policije in končno poostritev disciplinarnega reda proti uradnikom, ki bi se pregrešili proti prisegi na ustavo.

Ti zakoni so izvor sedanjega konflikta. Bavarska vlada in večina deželnega zbora, sestoječa iz takozvane bavarske ljudske stranke (paralela z našo SLS, se kar vsiljuje) in manjših klerikalnih skupin, se je postavila na stališče, da navedeni državni zakoni kršijo pravosodno in policijsko avtonomijo Bavarske in zato za njo ne morejo biti obvezni. Monakovska vlada je izdelala svojo lastno, milejšo naredbo v zaščito ustave, ki je po berlinskih poročilih zelo problematičnega značaja, ter je odklonila tudi kompetenco državnega sodišča za bavarski teritorij. Večina bavarskega parlamenta je danes to naredbo odobrila.

S tem je otvorjen eden največjih ustavnih konfliktov, kar jih pozna zgodovina, in izbruhnila je kriza nemške ustave, ki lahko vede do razpada države. Na prvi pogled se zdi, da iz te situacije ni več izhoda in da je problem postavljen na ostrino opasnega aut — aut, ki dopušča le bojno rešitev. Torej borba narodne države proti plemenskemu separatizmu. Nemčija se, kakor izgleda, da to borbo resno pripravlja. Državna ideja ima tudi na Bavarskem jako zaslombo v masah delavstva in naprednega meščanstva, v socijalistični in demokratični stranki. Socijalisti že napovedujejo uporabo najskrajnejših sredstev proti reakciji, grozijo z ustavitvijo celokupnega gospodarskega življenja, z generalno stavko železničarjev, poštnih uradnikov, z bojkotom vsakega prometa, hočejo sabotirati delo v industriji, zapreti dovoz premoga itd. Toda Nemčija je financijsko in gospodarsko v najtežji situaciji in možje, ki imajo dolžnost, misliti na vse, se vprašujejo, ali bo mogla vzdržati povrh še ustavni konflikt, katerega posledice nikdo ne more predvideti.

V Berlinu je ministrski svet v permanenci. Nemška vlada proglaša stališče bavarskega kabineta za protiustavno. Pozicije so torej na obeh straneh zavzete. Medtem se pridno išče formula, ki bi nudila možnost, da se konflikt reši s kompromisom, ki bi vsaj omogočil odložitev odkritega boja.

Povsem negotovo je še, ali se bo taka rešitev našla. Gotovo pa je, da se končno razčiščenje med idejo državnega edinstva in instinktom partikularizma da sicer odložiti, toda ne da se več odstaviti z dnevnega reda. Borba med državo in pokrajino, med narodom in plemenom je opasna, ker se Nemčija nahaja zunanjepolitično in finančno v prekarnem položaju, popuščanje bavarskemu separatizmu je pa ravno tako usodepolno za moderno Nemčijo. Ni dvoma, da bi bila zmaga Bavarske nad državo prvi odločilni korak k obnovitvi starih razmer, pa morda istočasni signal k izbruhu krvave revolucije.

Sedanji dogodki na Nemškem so za nas vse silno poučni in treba jih bo pazno zasledovati.

Pospešitev skupščinskega dela.

PRORAČUN DO 1. AVGUSTA GOTOV. — URADNIŠKA PRAGMATIKA PRED POČITNICAMI.

Beograd, 25. julija. (Izv.) Danes popoldne so se sestali voditelji parlamentarnih skupin, ki so se posvetovali o pospešitvi proračunske debate. Sklenili so, **da se mora proračun na vsak način izglasovati do konca tega meseca.** Zastopniki vladne večine ves čas med debato ne bodo govorili, dočim bo govoril od vsake opozicijonalne skupine samo po en govornik. Sklenilo se je tudi, da se mora še v tem zasedanju parlamenta donesti zakon o vojni odškodnini, da se mora absolvirati zakonski predlog **o odgoditvi volitev v oblastne skupščine,** da se morajo odrediti **člani za državni svet** in po možnosti tudi za glavno kontrolo, da se dalje donese **uradniški zakon** in **zakon o zavarovanju proti toči.** Ko bodo vsi ti posli rešeni, bodo odšli poslanci na parlamentarne počitnice. Skupščina bo zborovala odslej vsak dan od 8. do 12., od 16. do 19. in od 21. do 24. ponoči.

Seja narodne skupščine.

DOBER AVSTRIJEC — DOBER JUGOSLOVAN! — PRORAČUNA EGA MINISTRSTVA SPREJETA. NOTRANJEGA IN ZDRAVSTVEN

Beograd, 25. julija. (Izv.) Današnja seja skupščine se je pričela ob 9.30. Po prečitanju zapisnika, prošenj in pritožb je minister za socialno politiko odgovarjal na vprašanje posl. Rajka Arstića o škodi, ki jo je napravila poplava v Kumanovu in izjavil, da je ministrski svet soglasno sklenil, da se dovoli podpora 5 milijonov dinarjev. Posl. Arstić se je zadovoljil z odgovorom. Minister Pucelj je na Lazičevo vprašanje glede škode, ki jo je napravila toča v valjevskem okrožju, odgovoril, da bo škoda popisana in da se bo med prebivalstvo brezplačno razdelilo seme.

Skupščina je prišla nato na dnevni red in je nadaljevala razpravo o proračunu ministrstva za notranje zadeve. Prvi je govoril posl. Osmanović iz južne Srbije, ki je naglašal, da je v načelni razpravi glasoval sicer za proračun, sedaj pa bo proti njemu, ker je ministrstvo po svojih organih odvzelo vakufskim posestvom del zemljišč. Posl. Golouh, Jeremić in dr. Ivanić so govorili proti proračunu. Med govorom posl. Stanovnika je prišlo do prerekanj s samostojneži, ki so mu očitali, da je agitiral svoječasno za Avstrijo in za avstrijska vojna posojila, nakar je posl. Stanovnik odgovoril, da je vsakdo, ki je bil poprej dober Avstrijec, sedaj tudi dober Jugoslovan. (Smeh.) Zahteval je tudi, naj se onim, ki so podpisali vojna posojila, izplačajo obresti.

Za njim sta govorila posl. Gjonović in Stanković, nakar je bil proračun ministrstva za notranje zadeve sprejet.

Na svoji popoldanski seji je skupščina razpravljala o proračunu ministrstva za narodno zdravje. Musliman Husein Agić je podal statistične podatke o tuberkulozi v Srbiji, Bosni in Hercegovini in je ponovno opozarjal na katastrofalno širjenje te epidemije. Da se mlada generacija obvaruje bolezni, je zahteval nove postavke v proračunu zdravstvenega ministrstva, predvsem nakazanje večjih vsot za gradbo novih bolnic. Za njim je govoril klerikalec posl. Kranjc, ki se je pečal z bolnicami v Sloveniji. Izjavil je, da njegov klub smatra, da se potrebe teh bolnic zapostavljajo in da bo zato glasoval proti temu proračunu. Nastopil je dalje za predlog pokojnega načelnika zdravstvenega odseka v Ljubljani, drja. Oražna, ki je zahteval, naj bi se mlade zdravniške moči vsaj nekaj let praktično vežbale na deželi. Poslanec Jovan Jovanović (zemljoradnik), ki je govoril za njim, se je pečal s sanitarnimi razmerami v Bosni in je opozoril na razne nedostatke pri ureditvi bolnic. Izjavil je da bo glasoval proti. Govorila sta še dr. Momčilo Ninčić in posl. Golouh; tudi ta je kritiziral razmere v slovenskih bolnicah in izjavil, da bo glasoval proti proračunu.

Ko je bil nato proračun ministrstva narodnega zdravja sprejet, se je seja skupščine ob pol 8. uri zaključila.

EKSPOZE ZUNANJEGA MINISTRA.

Tretja seja narodne skupščine se je začela ob 21. Zunanji minister dr. Ninčić je podal svoj eksposé o mednarodnem položaju naše države in o zunanji politiki naše vlade. Izjavil je, da je na genovski konferenci nastopila Jugoslavija skupno z zavezniškimi velesilami in ožjimi zavezniki, t. j. malo antanto in Poljsko. Glavni problem, obnovitev Rusije, ni bil rešen. Tudi v Haagu se ni moglo doseči uspehov. Naš položaj napram Rusiji je ostal neizpremenjen.

Sporazum z Italijo bo perfektuiran čim se sestavi nova laška vlada.

Bolgarska nam ni lojalen sosed. Istotako Madžarska. Obe se izogibate izvršitvi mirovnih pogodb.

Odnošaji z Italijo in Albanijo so povoljni. Na albanskem teritoriju je mir.

Naš mednarodni položaj je jasen in povoljen. V njem dominira zveza s Češko in Rumunijo ter prijateljstvo s Poljsko. Prijateljstvo z zapadnimi zavezniki je ostalo.

Naša politika je miroljubna in dosledno defenzivna. Jugoslavija vživa povsodi zaupanje.

Sledi debata. Seja zaključena opolnoči.

Prekinjenje razmejitve z Madžarsko.

Beograd, 25. julija. (Izv.) **Razmejitvena dela z Madžarsko so bila danes nepričakovano prekinjena, ker zahtevajo Madžari zase nekatere naše vasi.**

Fašistovski požigi.

Rim, 25. julija. (Izv.) Zadnjo nedeljo je prišlo v Magenti med fašisti in komunisti do bojev, pri katerih so fašisti razdejali delavski dom. Fašisti so tudi zažgali prostore komunističnega društva. V Montebellu pri Alessandriji se je vršila svečanost razvitja zastave fašistov. Pri tem so komunisti s streli z revolverja težko ranili tajnika fašistov.

Italijanska kriza.

Rim, 25. julija. (Izv.) Bonomi nadaljuje pogajanja za sestavo vlade. Fašisti so mu že vnaprej napovedali najostrejši boj. A tudi socijalisti Giolittijanci so mu stavili nesprejemljive pogoje. Zato je malo upanja, da se njegova misija posreči.

AFERA SOVJETSKEGA ZASTOPNIKA V PRAGI.

Praga, 25. julija. (Izv.) Kakor javlja večerna izdaja lista «Češke Slovo», je praški zastopnik sovjetske vlade Mastovenko pri vladi protestiral proti napadom, katerim je bil zadnje dni izpostavljen v raznih listih. Zahteval je tudi zadoščenje. Namignilo se mu je, da presenečenje ne bo preveliko, ako bo zapustil Prago in ako se ne bo več povrnil.

Pred štrajkom v Trbovljah?

POGAJANJA ZA UREDITEV MEZD TRBOVELJSKIH RUDARJEV PREKINJENA.

Ljubljana, 25. julija. Včeraj in danes se je vršila pri pokrajinski upravi pod predsedstvom rudarskega glavarja dv. svet. inž. Strgarja ministerijalna anketa, čije naloga je bila, da ugotovi življenjske prilike rudarjev ter prouči na podlagi zvišanja cen življenjskih potrebščin, ali in v kateri izmeri bi bilo potrebno zvišanje delavskih prejemkov. Po dolgotrajni razpravi je stavila komisija obema strankama konkretni posredovalni predlog, po katerem naj bi se zvišala delavska mezda za približno 35 do 40 %.

Delavski odposlanci so pokazali tako malo resnega zanimanja, da so dovolili da je kot zastopnik celokupnega delavstva nastopal odvetniški kandidat g. Emil Stefanovič iz Ljubljane, ki je opetovano pokazal svojo popolno neinformiranost o predmetu samem, posebno pa še o splošnih gospodarskih prilikah in o rudarskih razmerah. Gospod Štefanovič je končno izjavil, da na posredovalni predlog komisije ne more dati nobene pozitivne izjave ter niti ni poskusil, da se pogajanja na tej kompromisni osnovi stvarno nadaljujejo. Po njegovem mnenju naj se družba sama pogaja s svojimi masami delavstva». Kako se to napravi, tega g. Štefanovič ni povedal. Po njegovi izjavi so delavski odposlanci zapustili razpravno dvorano, nakar je predsednik konstatiral, da anketa ni imela uspeha.

Vsled nesposobnosti delavskega zastopnika, ki je očividno imel pred očmi le strankarske namesto delavskih interesov so pogajanja prekinjena in ako delavstvo gospoda Štefanoviča ne desavuira, potem je resno računati z izbruhom stavke, ki bo seveda predvsem na škodo delavcu in konzumentu.

Sklepi finančnega odbora.

INVESTICIJSKE POSTAVKE IZLOČENE IZ PRORAČUNA. — POVIŠANJE TROŠARINE. — NOVI KREDITI.

Beograd, 25. julija. (Izv.) Finančni odbor je iz proračuna za leto 1922 črtal vse postavke, odrejene za investicije. Na ta način se je pridobila vsota 200 milijonov dinarjev, ki se bo uporabila v pokritje vsot, ki se zahtevajo za amandmane. Za izplačevanje nepredvidenih dodatkov za draginjske doklade, ki se nanašajo na vsa ministrstva, se je odobril kredit 40 milijonov Din. V finančni zakon je sprejeto nadalje večje število členov, ki so vzeti iz prejšnjih določb o dvanajstinah.

Finančni odbor je dalje razpravljal o novih dohodkih in je sklenil predlagati povišanje trošarine na kavo, sladkor, bencin, pivo in premog, kar bi dalo državi na leto okrog 230 milijonov Din dohodkov več.

Finančni odbor je med drugim dovolil naslednje nove postavke v proračunu:

26 milijonov dinarjev za obleko železničarjev in 8 milijonov za stanovanja železničarjev v Hrvatski, Bosni, Sloveniji in Primorju;

ministrstvu za pošto in brzojav vsoto 8,250.000 Din za nabavo telegrafskega in telefonskega materiala;

ministrstvu za javne zgradbe 1,270.000 Din, od katere vsote odpada 400.000 dinarjev za popravilo gledališča v Cetinju.

Po predlogu ministra za socialno politiko dr. Žerjava je bila odobrena ustanovitev generalnega komisariata za izseljevanje, ki se za enkrat nastani v Zagrebu in se, čim se odpre luka v Sušaku, preseli v Sušak. Istotako je bila sprejeta ustanovitev posebne službe izseljeniškega komisariata v Zedinjenih državah. V finančni zakon so sprejete razne ugodnosti za zgradbo malih stanovanj in je dano ministrstvu za šume in rude pooblastilo, da bo dalo iz državnih gozdov les po znižani ceni. Davčni popust, ki velja za novozgrajene hiše v Beogradu, je razširjen na vso državo. Za delavske zbornice predvideva finančni zakon, da morejo kriti svoje stroške s posojilom. Jutri se seja nadaljuje.

Odposlanstvo goriških zadrug v Beogradu.

PROTI FAVORIZIRANJU BANK NA ŠKODO ZADRUŽNIŠTA.

Beograd, 25. julija. (Izv.) Te dni so se mudili v Beogradu zastopniki primorskega zadružništva, ki so posredovali pri vodilnih mestih v zadevi izmenjave avstro-ogrskih bankovcev, katere imajo primorske zadruge naložene v jugoslovanskih zavodih izpred novembra 1918. Dočim je smatrala sprva italijanska vlada to vprašanje za svojo notranjo zadevo, je začela tekom letošnjega leta pondarjati napram jugoslovenskim poslancem v Rimu, da je mogoče rešiti to vprašanje le v sporazumu med italijansko in jugoslovensko vlado. Tako je prišlo na rimski in še prej na genovski konferenci tudi o tem vprašanju do pogajanj, ki jih je iz naše strani vodil dr. Rybař. Prišlo je do sklepa, da se zamenja doslej neizmenjani denar Jadranske in Ljubljanske kreditne banke.

Ta vest je hudo zadela primorske zadruge, ki niso pričakovale, da se bodo v konvencijah protežirali bančni zavodi proti narodnemu zadružništvu, ki je temelj narodnega življa na Primorskem. Primorski zastopniki so izrazili v Beogradu svoje začudenje nad postopanjem komisije ter so našli na vodilnih mestih in posebno pri zunanjem ministrstvu polno razumevanje za to vprašanje. Zagotovilo se jim je, da se bo naša vlada zavzela za to zadevo ter poskušala doseči remeduro. Gotovo pa se reši to vprašanje o priliki bližnjih pogajanj za trgovinsko pogodbo med Italijo in Jugoslavijo.

Ustavna borba med Bavarsko in Nemčijo.

Monakovo, 25. julija. (Izv.) Bavarska vlada je na svoji sinočnji seji po dolgem posvetovanju sklenila, da sicer v načelu prevzame glavne določbe državnega zakona za zaščito republike, ne priznava pa veljavnosti zakona kot takega za bavarsko ozemlje. Bavarska vlada stoji na stališču, da posega ta zakon s svojimi policijskimi določbami in zlasti z ustanovitjivo izrednega državnega sodišča v policijsko in pravosodno suvereniteto Bavarske, ki je zajamčena tudi po državni ustavi.

Vsled tega je izdala vlada na sinočnji seji lastno odredbo o zaščiti ustave; ta odredba pa je znatno milejša od berlinskega zakona in omogoča še nadaljno rovarjenje monarhistov. Iz protesta proti temu afrontu proti enotni državi je demokratski član bavarskega kabineta, trgovinski minister Hannu že sinoči demisijoniral.

Sklep ministrskega sveta z bavarsko naredbo o zaščiti ustave je bil še tekom noči plakatiran in razglašen tudi potom posebne izdaje uradnega lista. Sklep je vzbudil ogromno razburjenje med vsem prebivalstvom in do skrajnosti razpalil politične strasti. Prebivalstvo se deli v dva tabora: eden se zavzema za suvereniteto Bavarske, drugi za enotnost Nemčije. Delavske organizacije so imele danes ponovne konference, na katerih so se posvetovale o enotnem in brezobzirnem boju proti reakcijonarnemu separatizmu. Tudi z dežele, zlasti s severa prihajajo brzojavni protesti proti postopanju bavarske vlade.

Berlin, 25. julija. (Izv.) Danes dopoldne se je sestalo državno ministrstvo, da se posvetuje o položaju, ki je nastal vsled sklepa bavarske vlade. Konferenca se je nadaljevala tudi popoldne in zvečer. Državna ministra dr. Radebruch in dr. Köster sta bila poklicana s svojih dopustov. Zlasti na navzočnost pravosodnega ministra dr. Köstra se polaga velika važnost. Kabinet je soglasnega prepričanja, da nasprotuje bavarska naredba državni ustavi in da je zato neveljavna.

ODGODITEV ZBORA POLTRETJE INTERNACIJONALE.

Praga, 25. julija. (Izv.) Kakor javlja «Čas», se je konferenca dunajske internacijonale, ki bi se morala te dni vršiti v Karlovih Varih, odgodila. Kot vzrok za to se navaja zbližanje nemških neodvisnih socijalistov z nemškimi večinskimi socijalisti. Konferenca se bo sestala šele tedaj, ko bo rešeno vprašanje, ali se bosta ti dve stranki združili.

Bolniška blagajna in obrtništvo.

Zastopniki obrtništva so imeli 17. t. m. zborovanje radi bolniške blagajne. Sprejeli so resolucije proti centralizaciji bolniške blagajne, izrazili nezaupanje vodstvu ljubljanske centrale in zahtevali njegovo odstranitev. To resolucijo je prinesel «Slovenec» dne 22. t. m. Zgodila se mu je nesreča! Zato že naslednji dan 23. t. m. pod naslovom «Pozor obrtniki!» svojo pregreho popravlja. Tu trdi, da je «odstavek v resoluciji, ki govori o kompromitirani upravi bolniške blagajne, politično maslo dr. Žerjava, ki se poslužuje tajnika JDS. Majcena, ta pa samostojneža Ogriča iz Novega mesta v svoje politične namene»; trdi dalje, da preiskava v bolniški blagajni ni našla, kar je «iskal Žerjavov oproda, tajnik JDS. Majcen!»

Klerikalni in socijalistični listi tako trdovratno molče o dognanih nepravilnostih v bolniški blagajni, da zasluži disciplina njih molka priznanje. V sosvetu bolniške blagajne je sedel — da ne govorimo o socijalistih, upr. g. Cvikelj, ki bi bil lahko dal «Slovencu» in njegovim priveskom kake informacije; v sosvetu je sedel dalje g. Juvan, ki bi bil lahko informiral vodstvo NSS, morda tudi «Jugoslavijo» in «Novo Pravdo». Toda niti ene same številke gospoda pri klerikalcih, socijaldemokratih in narodnih socijalcih ni iznesla v svojih glasilih. Tu tiči politika, gospodje! Na račun klerikalno-socijalistične zveze ste zatajili stvari, ki bi jih bili v interesu poštenja in dobrega gospodarstva v važnem socijalnem zavodu javnosti povedati morali!

Če si moja malenkost ni dala od sosveta pripopati obliža na usta, pa si ga tudi glede preiskave v bolniški blagajni ne bom dal, tega ni kriva Demokratska stranka, ne gospod minister Žerjav. Moja dolžnost je bila dvigniti glas v interesu zavarovancev, na katerih škodo se je gospodarilo v bolniški blagajni tako, da se mora pošten človek zgražati. Zlomiti sem moral nasilni odpor g. Ivana Kocmurja, da sem prišel do zapisnikov bivšega načelništva bolniške blagajne. In tam sem našel, kar je kasneje ugotovila tudi preiskovalna komisija. To je:

1.) da je šlo iz bolniške blag. na nagradah leta 1920. 148.000 K, leta 1921. pa 450.000 K, med temi samo g. Kocmurju (vštevši ono leta 1919.) 71.000 K, dr. Žužeku 22.500 K, načelniku Rožancu 12.500 K, načelniku nadzorstva Berdajsu 15.000 K;

2.) da je delal načelnik g. Rožanc izlete z blagajniškim avtomobilom; da ga je rabil tudi g. Kocmur za privatne vožnje;

3.) da je načelstvo blagajne sprejelo tako pogodbo s Kocmurjem, dr. Žužekom in Pelanom, da se ji je komisija čudila in jo klasificirala za nemoralno («contra bonos mores»);

4.) da so se sprejemale nove moči v službo bolniške blagajne brez predpisanega razpisa; dve tretjini je takih; ena četrtina je sprejetih celo jednostavno na ukrep načelnika g. Rožanca «proti naknadni odobritvi načelstva»; le neznatno številce jih je prišlo v službo blagajne na redovit način;

5.) da je v zavodu uslužbena cela vrsta ljudi, katerih glavna klasifikacija je, da so bivši socijalistični agitatorji ali pa «zaslužni strankarji». Vodstvo zavoda stoji v tem oziru na stališču «cuius regio, eius religio»;

6.) da se je izplačala gori omenjena velika vsota nagrad za leto 1921. iz blagajne predčasno, dokler je ravnateljstvo še samo odločalo;

7.) da so se proti predpisom sprejemale v službo sorodne si osebe;

8.) da je bolniška blagajna kupovala Mostböckovo tiskarno v Mariboru — in je šele oddelek ministrstva za trgovino in industrijo to kupčijo preprečil;

9.) da so znašali upravni stroški leta 1920 23.21 odst. in leta 1921 21 odst.

Preiskovalna komisija je ugotovila še mnogo drugih zanimivih podrobnosti, katerih prizadeti interesenti ne bodo odobravali.

Iz našega žurnalističnega arnavtluka.

Na drugem mestu priobčujemo «Poslano» inspektorja v ministrstvu soc. politike drja. Druškovića na svoječasne obtožbe, ki jih je proti njemu iznesel ravnatelj Jadranske banke Č. Kamenarović. Takoj po objavi teh obtožb je, kakor smo poročali, minister Žerjav iz Begunj v posebnem pismu naprosil svojega namestnika ministra Krstelja, da uvede proti inspektorju Druškoviću preiskavo. To se je zgodilo in dr. Drušković je bil takoj začasno suspendiran. Preiskava je tekla ves mesec junij in prvo polovico julija in ves ta čas je bilo drju. Druškoviću kot uradniku nemogoče odgovarjati po listih na obtožbe. Šele, ko je bila preiskava zaključena in se je izkazalo pravo stanje stvari, je dobil dr. Drušković od svojega ministrstva dovoljenje, da v javnost iznese ugotovitve preiskave. To je sedaj storil in reči moramo, da so njegove navedbe zelo zanimive in zelo podučne za razumevanje gotovih dogodkov, o katerih bo v javnosti gotovo še govora.

Dr. Drušković je očividno poslal svojo «Izjavo» tudi Kamenarovićevemu listu, ki navzlic natančnim navedbam na pravi arnavtski način obrekuje, da je bila preiskava proti dr. Druškoviću ustavljena, čim je dr. Žerjav zopet prevzel ministrstvo socijalne politike. Iz «pojasnila» pa je narobe jasno razvidno, da je bila preiskava zaključena, **predno** se je vrnil minister Žerjav v Beograd, torej pod ministrom Krsteljem, kateremu, upamo, gospod Kamenarović ne očita, da tudi «deluje proti Jadranski banki». Predno je prevzel minister Žerjav posle iz rok svojega namestnika drja. Krstelja (kar se je zgodilo 18. julija), je dobil dr. Drušković dovoljenje, da objavi ugotovitve preiskave v listih. Le brezvestni žurnalistični banditi si upajo navzlic temu napisati notico, kakršna je ona v včerajšnji «Bankoslaviji».

Tej notici se da primerjati le še iz Protićevega «Radikala» prevzeta zahteva, naj se preišče, kaj je s svoječasno «obsodbo drja. Žerjava na šest mesecev radi lažnjivega bankrotstva in kako se je dr. Žerjav svoječasno rešil tega zapora.» Zadeva svoječasne obsodbe drja. Žerjava in njegove pomilostitve je bila že opetovano pojasnjena in je seveda «Bankoslaviji» dobro znana. Žurnalistični arnavti dobro vedo, da je pomilostitev drja. Žerjava bila že v Avstriji (leta 1917.) predlagana od ljubljanskega deželnega sodišča in od graškega nadsodišča, a od justičnega ministra zavrnjena, češ da je dr. Žerjav politično zelo sumljiv. Postopanje je bilo takoj po prevratu obnovljeno in je leta 1919. odšel obširno utemeljen predlog višjega sodišča in poverjeništva za pravosodje na justično ministrstvo v Beogradu. Dotični predlog na podlagi ugotovitev bivših avstrijskih sodišč poudarja še posebej, da se drju. Žerjavu ne more očitati najmanjšega nečastnega dejanja, najmanj pa to, kar «Bankoslavija» klevetniško imenuje «lažnjivi» bankrot. Tedanji zastopnik ministra pravde dr. Kramer je storil le svojo dolžnost, ko je pomilostitveni akt predložil v sporazumu s svojimi kolegi v kabinetu in zlasti tudi s tedanjim podpredsednikom ministrskega sveta drjem. Koroščem kralju v podpis.

«Jugoslavija» se skriva za imena raznih gospodov, ki so menda sodelovali pri ustanovitvi zagrebškega «Novinskog d. d.» Med temi smo čitali tudi ime gospoda drja. Gregorina. Ali je dovoljeno, da se prostaški in brezvestni žurnalistični banditi skrivajo za hrbte častitih ljudi?

Javnosti — ne «Slovencu» na ljubo — naj pripomnim, da se moje osebe gosp. min. dr. Žerjav ni in se ne poslužuje v nikaki smeri glede bolniške blagajne; g. Ogriča pa osebno niti ne poznam in tudi z zborovanjem obrtnikov dne 17. t. m. nisem imel nikake zveze.

«Slovenec» in vsi listi, ki z molkom ali pa celo aktivno skušajo zagovarjati gospodarstvo bivše bolniške blagajne, ki *je kompromitirano*, naj ovržejo katero zgorejšnjih dejanskih navedb! P. M.

Politične beležke

+ **Senzacijonalno razkritje**, da je bil izvršen poskus podkupiti poslanca Savića s 150.000 Din, da glasuje za ameriško posojilo, se bo, kakor vse kaže, spremenilo v klavrno farso. Parlamentarni odbor sicer še ni mogel zaključiti preiskave, ker je obdolženi posl. Benin (zemljoradniški disident) bil preko nedelje odsoten, že danes pa je dognano sledeče: V neki pivski družbi, v kateri se je nahajal posl. Benin v že zelo rožičastem razpoloženju, je prišlo do debate o angleškem posojilu. Benin je pričel razpravljati o govoricah, ki so jih zadnje tedne trosili najeti agenti neke Blerovi skupini konkurenčne grupe, da bo namreč Blerova ponudba le zato sprejeta, ker daje Bler provizije. Močno vinjeni Benin je pričel ponujati «milijone» in je tudi Saviću «oferiral«: dobiš par stotisoč dinarjev, če glasuješ za posojilo. Družba je smatrala debato in ponudbo za «špas» med vinskimi bratci, gospod Savić, ki je z Beninom hudo skregan, pa je napravil iz špasa «afero». Tri dni so imeli vsi, ki komaj čakajo, kdaj bodo mogli zopet broditi po blatu, svoje nekaljeno veselje nad gospodom Beninom. Sedaj je tudi tega veselja konec.

+ **Strokovnjaki na poslu.** V «Jugoslaviji» priobčuje neki «Rectus» kritiko zakona o socijalnem zavarovanju. Njegova sodba je, da je ta zakon «pravcati nestvor, tako v pravnem kakor v upravnem pogledu, ki na celem svetu nima para.» Kdor tako sodbo napiše, mora dobro poznati našo in tujo zakonodajo, če se noče izpostaviti očitku, da je brezvesten šarlatan. Gospod «Rectus» teh pomislekov nima. On je napisal sodbo, ne da bi prečital naš zakon. To povsem cinično sam priznava, ko pravi: «bojda uvaja zakon o zavarovanju delavcev birokratizem brez primere». «Bojda», to se pravi: «Jaz ne vem, drugi pravijo, ki morda tudi ne vedo.» Taki «strokovnjaki» pišejo potem ocene in izrekajo svoje sodbe o najvažnejših vprašanjih naše države. «Jugoslavija» in ti njeni referenti so drug drugega vredni.

+ **Socijalisti in celjski vajeniški dom.** Prošli teden se je vršila v celjskem občinskem svetu zanimiva debata o vajeniških domovih. Občina je bila sklenila prodati nekatere svoje hiše in Obč. sl. obrtno društvo je ponudilo 1 milijon kron za mestno hišo «Pred grofijo», da v njej uredi dom za obrtniške vajence. Hiša je polna najemnikov, ki bi se morali v tem slučaju izseliti. Zato se da debatirati o tem, ali je primerno, da se v sedanji stanovanjski krizi porabi poslopje za druge, še tako plemenite namene. Toda celjski socijalisti niso ostali pri tem vprašanju, temveč so se spustili v načelno debato o potrebi vajeniških domov ter se postavili na stališče, da je to «zastarela ideja», ki je bila dobra pred dvajsetimi leti! Naziranje celjskih socijalistov je gotovo zelo interesantno. Ali niso bili baš socijalni demokratje kot patentirani zastopniki tudi obrtnega delavstva tisti, ki so neprestano gonili in še gonijo pesem o zanemarjenju vajencev, o zlorabi obrtnega naraščaja, ki ima pri mojstrih zlasti slaba stanovanja in ki mora opravljati po končanem delu še posle domače služkinje itd.? Naše inteligentno obrtništvo je že davno spoznalo, da je treba naraščaju posvetiti več pažnje in vzgoje, ako hočemo, da se bo domača obrt razvijala, kakor treba. Znak naprednega mišljenja obrtnega stanu je, da je akceptiral idejo vajeniških domov, v katerih bi imeli vajenci zdravo stanovanje, priložnost za izobrazbo, primerno razvedrilo v prostem času, skratka, svoj dom, ki bi jih obvaroval tudi kuge slabe družbe. Vse to se je zdelo sodr. Korenu in Leskošeku v Celju «zastarelo». Socijalisti so očividno za to, da se za obrtniški naraščaj ničesar ne stori. Vedno se izkaže, da imajo njihove odrešilne teorije tudi še drugo stran na svoji kolajni.

+ **Razpust Orjune v Novem Sadu.** Novosadski veliki župan je razpustil tamkajšnjo organizacijo jugoslovanskih nacijonalistov na podlagi razpisa madžarskega ministra notranjih zadev iz leta 1875., s katerim je hotela madžarska vlada onemogočiti vsako nemadžarsko nacijonalno organizacijo. Veliki župan se sklicuje razun na ta razpis tudi na nekak «migljaj od zgoraj» in beograjska «Politika», po kateri posnemamo to vest, vprašuje, ako ni ta «višja instanca» oseba gosp. Rade Pašića, ki ga je ravno ta nacijonalna omladina javno demaskirala? Zanimivo je, da v območju dotičnega velikega župana nemoteno delujejo nemške in madžarske nacijonalistične organizacije. Jugoslovanski nacijonalisti so se pritožili na ministra notranjih zadev.

+ **«Črnogorskega vprašanja»** pravzaprav ni več. Vendar se je našel — v Rimu, seveda — nekak tiskovni urad nekake črnogorske vlade in partibus in fidelium, ki službeno izjavlja, da veleposlaniška konferenca ni bila upravičena odrediti, da se postavijo na nekdanji albansko - črnogorski meji barve jugoslovanske države. Črnogorska «vlada» čvrsto stoji na stališču, da Črna gora še obstoji kot samostojna država. Stvar je seveda smešna. Baš radi tega se je našel med nami list, ki hoče, da se ga smatra za resnega in je vzel izjavo famoznega «tiskovnega urada črnogorske vlade» — resno. To je zagrebška «Slobodna Tribuna», ki ji je sedaj črnogorsko vprašanje — zopet odprto in ki pravi v skrbeh: «Vprašamo, zakaj beograjska vlada trdovratno molči o črnogorskem vprašanju in noče opravičeno ogorčene javnosti obvestiti o tem, kaj je pravzaprav s tem vprašanjem?» «Slobodna Tribuna» je očividno ponosna na svoje vprašanje.

Prosveta

Zikovci se udeleže letos glasbenih slavnosti v Donaueschingenu, kamor so povabljeni najboljši muziki Evrope vsako leto, da prirejajo koncerte. Razen Zikovcev nastopita še dva kvarteta, eden iz Stuttgarta, drugi iz Frankfurta. Igrale se bodo samo novejše stvari modernih mlajših skladateljev. Zikovci bodo igrali kvartet od Zöllnerja in sekstet za kvartet, klarinet in klavir od Petyreka (Schrekerjeva šola). Člani presojevalne komisije so Rikard Strauss, Ferruccio Busoni in M. Paur. «Deutsche Musikzeitung» piše pri tej priliki v zvezi s sodelovanjem Zikovcev v Donaueschingenu zelo pohvalno o njih in jih nazivlje specialiste za slovansko glasbo.

Dalmatinec Krsta Odak iz Splita je dovršil te dni mojstrsko šolo glasbene kompozicije prof. Vitezslava Novaka v Pragi. Pri sklepnem konkurzu je bila Odakova sonata za violino in klavir odlikovana.

Institut za slovanske študije v Parizu. Češkoslovaška vlada je pariški univerzi naklonila znatno vsoto 1,000.000 frankov, ki se bo porabila za ustanovitev stolice za slovansko zgodovino in kulturo ter za vzdrževanje instituta, ki ga je ustanovil pokojni francoski učenjak Ernest Denis. Ustanoviteljevo hišo, v kateri je nastanjen institut, je češkoslovaška vlada kupila in jo podarila univerzi.

Socializem in vera. Versko vprašanje obravnava Zvon. Bernot v novi knjigi «Socializem in vera». Pisatelj pravi: «Potrebno je, da se lotimo tega vprašanja resno in brez strasti, vendar odločno». Knjiga je pisana poljudno, lahko razumljivo, čeprav obravnava vprašanja, ki režejo globoko. Ima 128 strani in velja broš. 7 Din, vez 9 Din s poštnino vred. Naroča se v Ljubljani, poštni predal 168. Dobiva se pa tudi v knjigarnah.

Sokolstvo

Seja prehranjevalnega odseka vsesokolskega zleta se vrši dne 28. julija 1922 ob 20. uri v restavraciji Narodnega doma. Člani se vabijo, da se te seje udeleže. — Zdravo!

Sokol Logatec priredi dne 3. septembra (v slučaju slabega vremena 8. sept.) svojo prvo javno telovadbo povojni, združeno z veliko vrtno veselico na društvenem stavbenem prostoru. Na se društvo je nameravalo že lansko leto tako prireditev, pa jo je moralo vsled kraljeve smrti odpovedati. Bilo bi odveč omenjati veliki pomen te prireditve za razširjenje sokolske ideje in napredne misli. Posebno vabimo brate in sestre bratskih društev Cerknica, Borovnica, Vrhnika, Žiri, a tudi druge. Dobrodošli!

Srbski Sokoli na Bledu. Na Bled je nedavno prispela četa srbskih Sokolov, večinoma iz Beograda ter postavila svoje šotore v dolinici blizu kraljevega dvorca «Suvobor». Bratski Sokoli, ki so ob največjem nalivu prispeli na cilj, so bili naslednjega dne nemalo presenečeni, ko so zagledali naše gorske velikane s svežim snegom pokrite. A to jih ni motilo. Šli so takoj na delo in pričeli z izleti v triglavsko pogorje. Napravijo si svoje kopališče ob jezeru, kjer bodo prirejali plavalne in pozneje tudi veslaške tekme, v katero svrho jim je g. Kenda blagohotno prepustil svoje čolne. Glede prehrane mladih Sokolov je blejski župan g. Tome vse potrebno preskrbel. Dne 30. julija priredé srbski Sokoli svojo prvo javno telovadbo na Bledu in bodo samoumevno tudi sodelovali na vsesokolskem zletu v Ljubljani.

Sport

Uspehi naših kolesarjev v Avstriji. Že včeraj smo poročali o uspehih, ki sta jih dosegla naša kolesarja-dirkača Šolar in Kosmatin na mednarodni turi Dunaj-Linc-Dunaj. Da sta naša dva prvaka res lahko ponosna na svojo zmago, se razvidi tudi iz vodilnega dunajskega sportnega lista «Sport-Tagblatt» o tej tekmi. Omenjeni list piše o Šolarju in Kosmatinu nastopno: «Prvi trije zmagovalci so se morali boriti s hudimi nasprotniki: oba Ljubljančana Kosmatin in Šolar sta se pokazala ne samo kot zelo hitra, temveč tudi kot zelo vztrajna dirkača. Kosmatin in Šolar sta potrdila naše trditev, da pošilja ljubljansko kolesarsko društvo na naše dolge tekme le dobre, vztrajne dirkače, ki se ne smejo podcenjevati. Lani sta nas presenetila Zagrebčan Pavlija in Ljubljančan Šiškovič, ki sta na progi Dunaj-Gradec-Dunaj dosegla tretje in četrto mesto. Letos sta si Kosmatin in Šolar pridobila na mnogo težji progi četrto in peto mesto. Nimi vožnji se mora priznati vsa hvala. Pri St. Pöltnu se je odločila prva skupina, v kateri so bili Kött, Nimra, Sewidy in oba Ljubljančana. Vse klance sta Ljubljančana prevozila z lahkoto ter se v veliko začudenje Dunajčanov vedno držala v prvi skupini. Večkrat so Dunajčani poskusili dobiti vodstvo, vedno pa sta bila na mestu Kosmatin in Šolar. Vsa prizadevanja treh Dunajčanov, otresti se Ljubljančanov, so bila zaman. Pri Amstettnu sta izgubila precej terena toda pri Melku sta bila zopet pri prvih. Več ostrih spurtov Dunajčanov in defekt Kosmatina, kateremu je pri popravljanju kolegijalno pomagal Šolar, so Ljubljančanoma onemogočili zmago. Šest minut po prvih treh sta dospela na cilj, sprejeta od občinstva, ki je medtem že zvedelo o njuni lepi vožnji, z velikanskim odobravanjem.»

Dunajski kolesarski klub «Sturmvogel», ki je priredil dirko, je letos namesto običajne proge Dunaj-Gradec-Dunaj določil progo Dunaj-Linc-Dunaj radi slabih cest na prvi progi. Vendar pa je bila nedeljska dirka radi velikih in težkih klancev mnogo težja kot prva. Slovenski kolesarski sport je torej v inozemstvu tudi letos zelo častno odrezal, da moremo tako obema tekmovalcema, kakor tudi kolesarski klubi iskreno čestitati.

Hči papeža
— Lukrecija Borgia

67

Cezar se začudi: «Lukrecija... kaj hoče, za vraga? Čemu mi je sledila, Tu gre gotovo za važno stvar... Mojo sestro sprejmite z vsemi častmi in jo privedite k meni. Odidite, stotnik! A ti Violetta, se skrij in se pobrigaj, da te nikjer ne bo mogoče videti, dokler bo Lukrecija v šotoru. Skrij pred njo tudi Gennara... Drugače bo lahko od tebe zahtevala svoj dobitek igre. Odidi, čujem, da se že približuje!»

In medtem ko je Violetta zginila, so zagrmeli bobni in trombe, zaropotalo je orožje, s katerim so Španci pozdravili hčerko svojega gospodarja, papeža.

Na vhodu v šotor so se razgrnile zavese in pred svojim bratom Cezarjem se je pojavila Lukrecija z žarečim obrazom in zasopljena od dolge jeze; v desnici je držala pismo Svetega Očeta.

«Dobrodošla, sestrica!» vzklikne Cezar in iztegne roki k objemu. «Kako radostno presenečenje, da te še enkrat vidim!... Toda kako si razburjena, ti si morala divje jezditi! Sedi tu, ljuba sestrica! V tem vrču je ohlajeno vino in če ti je po volji, posluži se, jedi, mize je pogrnjene!»

S kretnio roke je odbila Lukrecija vse te ponudbe. Bratovo pretvarjanje je izzvalo v njeni duši odvratnost. No ona se je medpotoma zarekla, da bo ostala mirna in stvarna in se ne bo spuščala v dolgovezna razlaganja.

«Prinašam ti očetovo pismo. Evo, prečitaj ga in stori, kakor ti je v pismu naloženo!»

«Njegova Svetost si je izbrala v tvoji osebi izrednega glasnika, najboljšega, ki ga je oče mogel najti v Rimu. Vest, ki mi jo javlja, mora biti posebno važna. Pa naj mi Njegova Svetost zapoveduje karkoli, kot poslušen sin se bom pokoril vsemu!»

Cezar je vzel pismo, vrgel nagel pogled na pečat in ga ponižno poljubil.

«Zares, setrica, moraš se nekoliko oddahniti.» je dejal, ko je z bodalcem odlomil pečat in odprl pismo. Toda, ko mu Lukrecija ni odgovorila, se je poglobil v vsebino očetovega pisma.

Lukrecija je medtem opazovala in motrila njegove črte v obrazu, toda ni mogla prodreti skozi masko železne mirnosti, katero je izražalo Cezarjevo lice.

Lahno je zopet zvil pismo, ko da ni čital v njem ničesar novega, nepričakovanega, gotovo pa nič razžaljivega ali razburljivega. Vtaknil ga je v torbico, ki jo je nosil za pasom.

«Ali izvršiš zapoved Njegove Svetosti?» je vprašala Lukrecija ogorčeno.

«Izvršim, kar mi je naložila Njegova Svetost. Saj se moram pokoriti. In če Aleksander VI. tega, kar sva v skupnem dogovoru zaključila kot politično potrebo, ne smatra potrebno izvršiti, tedaj se, naravno, ne zgodi. Ti sama, draga sestra . . .»

«Ne imenuj me tako!» ga je strogo prekinila Lukrecija. «Mera je polna. Tvoja lopovstva so v mojih očeh dosegla vrhunec, odkar si sklenil, da daš umoriti mojega soproga in ž njim tudi vse njegove rojake, ki prebivajo v Rimu. Napiši pismo in prepovej Michelettu izvršitev krvave naloge! Zapovej svojemu krvoločnemu psu, da ne sme izvršiti nameravanega zločina, jaz pa se pobrigam, da se naša pota v življenju ne bodo več križala. Enkrat za vselej sva prestala biti brat in sestra!»

Cezar se je smehljal.

«Nikoli nisem polagal posebne važnosti na najino krvno sorodstvo!» je odvrnil cinično. «To veš prav dobro, lepa Lukrecija. Vselej sem te ljubil v čisto drugem smislu. Ostanejo mi vsaj spomini na to najino ljubezen . . .»

Lukrecijine roke so že drhteče hotele seči po bodalcu, ki ga je nosila za pasom, ali nenadno se je obrnila od Cezarja in stopila k izhodu šotora.

«Morda se ponižate, gospod kardinal,» je zaklicala Cezarju, «in napišete čim prej pismo za Micheletta. Obenem bi prosila za novega konja, ker je moj popolnoma omagal. Hočem se pa na vsak način še nocoj vrniti v Rim!»

«Svetoval bi ti, draga Lukrecija,» je rekel Cezar blago, «da se ne izpostavljaš nevarnostim pozne in temne noči. Sprejmi mojo gostoljubnost do jutri zjutraj in potem . . .»

«Pod nobenim pogojem. Že ta četrt ure, kar se mudim v tvojem šotoru in moram prenašati tvojo bližino, me tiši kakor mora. Daj mi pismo in pusti me odtod!»

«Naj bo po tvoji volji,» je odvrnil Cezar, «toda dovoliti mi moraš, da se za par trenotkov odstranim, ker vidiš, da tukaj nimam pisalne priprave . . . Torej na svidenje, lepa Lukrecija!»

Stopal je mimo Lukrecije in se umaknil v manjši šotor, ki je bil urejen za grofico Orsinijevo.

Ko Cezar razmakne zavese tega šotora, opazi malega Gennara, spečega na blazini.

«Za vraga . . . ona ne sme tu najti dečka,» je Cezar tiho mrmral predse. «Najbolje bo, da ga ne prebudim . . . A zdaj moram naglo razbrati tajno pisavo, ker podpis Svetega Očeta nosi znak, da je najvažnejši del pisma napisan z nevidno pisavo.»

Cezar Borgia je prižgal svečo in ko se je razgorela, je razvil papeževo pismo in za nekaj časa držal blizu plamena . . . Delovanje je bilo čudovito. Tam, kjer se je končavalo z vijolično-črnilom napisano pismo Aleksandra VI., sta se tik pod njegovim podpisom pojavili še dve razločno čitljivi vrsti:

«Daj takoj, toda tajno, prijeti hlapca Lukrecijo in jo spraviti v samostan «skesanih sester». Tam mora do nadaljnjega ostati pod strogim nadzorstvom. Zaljubljene ženske so nevarne! . . . Napoljec se, ponvan od Lukrecije, gotovo že jutri povrne v Rim. Micheletto čaka, da izvrši zapoved.»

«Haha, to si je starec zopet dobro izmislil,» se je smejal Cezar. Prevzela ga je satanska radost. «Niti trenotek se nisem varal glede pisma. Takoj sem si mislil, da je to Lukrecijina propast. Hej, Fernando . . . stotnik Fernando!»

V šotor je stopil Španec, ki je prej javil Lukrecijin prihod.

«Fernando, zapovedati ti moram nekaj važnega. O izvršenju te zapovedi boš moral molčati ko grob. Vsaka nepremišljena beseda te stane glavo! . . . Približno čez eno uro zapusti na lahkem konju šotor vojvodinja Bisceliska, prej imenovana Lukrecija Borgia, krenila bo na cesto proti Rimu . . . Izberi si takoj dva moža iz moje garde, hiti z njima naprej in se skrij v zasedo . . . Razumeš, Fernando?»

Domače vesti

* **Naročnikom «Jutra».** Vedno rastoči izdatki za uredništvo, tisk in zlasti papir našega lista nas silijo, da s prvim avgustom povišamo naročnino «Jutru» od 7·50 Din **na 10 dinarjev** mesečno. Ta povišek je tem skromnejši, ker smo v zadnjem času razširili «Jutro» za eno tedensko prilogo, kar znaša v denarju izraženo na mesec najmanj štiri številke po 75 p, torej več nego celotni povišek naročnine. Poleg tega opozarjamo na današnji številki priloženi oglas naše uprave, ki omogoča vsakemu naročniku, da dobiva «Jutro» celo za manjšo naročnino nego dosedaj. Končno pripominjamo, da bo «Jutro» od 1. avgusta priobčevalo poleg romana «Hči papeža» še izvirni roman našega odličnega pisatelja drja. Ivana Laha «Slatinska princesa», glede katerega opozarjamo na naše posebno naznanilo v današnjem listu. «Jutro» ostane tako ne le najpriljubljenejši in najboljši, temveč tudi najcenejši slovenski dnevnik. Svoje prijatelje in čitatelje prosimo, da «Jutro» priporočajo in da nam pridobijo novih naročnikov.

* **Ministrski predsednik gosp. Nikola Pašić** se je vrnil včeraj popoldne z Bleda z vlakom, ki dospe v Ljubljano ob 16. Nadaljeval je takoj svojo pot v Beograd z brzovlakom. Na kolodvoru v Kranju je priredilo meščanstvo civilasemu državniku prisrčen pozdrav.

* **Iz beograjskega novinskega sveta.** «Beogradski dnevnik» javlja v številki od prošle sobote, da bo izhajal odslej pod uredništvom posebnega redakcijskega odbora ter da bo pri listu odslej sodelovalo veliko število znanih javnih delavcev iz cele Jugoslavije.

* **Spominsko ploščo** na rojstni hiši slavnega našega arheologa, dona Frana Bulića, odkrijejo dne 30. julija z velikimi slovesnostmi v Vranjici pri Splitu.

* **Slovanski gostje v Splitu.** V Split je prispel te dni bivši ruski diplomat in veleposlanik na dunajskem dvoru, baron Giers. Istotam se mudi na letovišču tudi urednik «Narodnih listov» iz Prage, Strakaty.

* **Stalni volilni imenik ljubljanski,** je sestavljen in predložen deželnemu sodišču v potrditev. Imenik za volitve v občinski odbor šteje 12.019 volilnih upravičencev. Imenik za volitve v narodno in oblastveno skupščino pa 12.043.

* **Matični listi nesprejetih bivših a.-o. aktivnih oficirjev.** Vojaška intendanca za Slovenijo v likvidaciji nam poroča: Ministrstvo vojne in mornarice odreja da se mu morejo poslati vsi matični listi nesprejetih bivših a.-o. aktivnih oficirjev. V to svrho potrebuje vojaška intendanca za Slovenijo v likvidaciji v Ljubljani od vseh nesprejetih bivših a.-o. oficirjev, ki so bili aktivni do preobrata in ki so sedaj pristojni na ozemlju področja pokrajinske uprave za Slovenijo sledeče podatke: 1.) Čin in vrsta orožja; 2.) ime in priimek z celim očetovim imenom v sredini; 3.) kraj in datum rojstva; 4.) kraj pristojnosti do dne 31. oktobra 1918; 5.) kraj pristojnosti po 31. oktobru 1918, eventualno vsled opcije; 6.) pri kateri komandi (ustanovi) je služil kot aktivni oficir do 31. oktobra 1918; 7.) prvotna njegova komanda (ustanova) iz katere bo razvidno, ako je bil dotičnik v matičnem staležu bivšega c. in kr. vojnega ministrstva ali v matičnem staležu bivšega c. kr. domobranskega ministrstva; 8.) pri kateri komandi (ustanovi) je služil po preobratu do dne odpustitve iz službe, oziroma dostavljenja odloka, da ni sprejet v skupno vojsko; 9.) dan, mesec in leto umirovljenja od katere oblasti in po možnosti navesti številko, datum odloka s katerim je ministrstvo vojne in mornarice odklonilo sprejem v skupno vojsko; 10.) sedanje natančno bivališče, kraj, pošta in stanovanje. Navedene podatke naj vpošlje vsak posameznik z službovnico navedeni intendanci najkasneje do dne 15. avgusta 1922. Opozarja se, da je nujna vpošiljatev točnih podatkov v korist posameznikov, ki so bili aktivni oficirji bivše a.-o. vojske in so pristojni v področje Slovenije.

* **Smrtna kosa.** V Domžalah je umrla včeraj posestnica in gostilničarka ga. Marija Kuhar, roj. Stare. Pogreb bo jutri, v četrtek ob 9. uri dopoldne. Bodi ji ohranjen blag spomin!

* **Himen.** V nedeljo se je poročil gospo Slavko Turel iz znane narodne rodbine v Volčji dragi pri Gorici z gospodično Anico Kunčevo iz Ljubljane.

* **Obrtna razstava v Celju.** Poročajo nam: Odbor obrtne razstave v Celju je začel razpošiljati vsem razstavljalcem nakazila njih prostorov in navodila glede dopošiljanja razstavnih predmetov. Te predmete je vposlati na naslov «Javno skladišče in prevozna družba d. d. v Celju za odbor obrtne razstave». Razstavne predmete je na voznih listih označiti «Izložbeno blago». Razstavljalcem se dopošljajo tudi permanentne brezplačne vstopnice, katere veljajo tudi kot legitimacija za polovično vožnjo od vstopne postaje v Celje in obratno. Opozarja se vse razstavljalce, da morajo isti sami urediti razstavne prostore. Tisti pa, ki želijo, da jim razstavni odbor to uredi, javijo naj to v najkrajšem času odboru obrtne razstave v Celju. Zavarovanje razstavnih predmetov oskrbi zavarovalna banka «Slavija» pod jako ugodnimi pogoji. Delo na razstavišču je postalo jako živahno in kaže, da bode razstava v polni meri odgovarjala svojemu namenu. V prihodnjih dneh se bodo razpošiljale na razne kraje vstopnice za obiskovalce razstave v predprodajo. Te vstopnice veljajo istotako kot legitimacija za polovično vožnjo po vseh železnicah naše države. Razstava je za celjsko mesto in okolico tako velike važnosti, da je pričakovati od strani prebivalstva največ podpore. Tudi bode razstava privabila v Celje nebroj tujcev, kateri bodo spoznali lepoto našega mesta in posečali istega tudi v prihodnje kot letovišče.

* **Obrtno gibanje v Mariboru.** Z ozirom na našo zadnjo tozadevno notico nam javlja trgovec g. Stadler, ki je prodal trgovino g. Rozini, da on nikdar ni bil Nemec, pač pa njegov kompanjon.

* **Sestanek za gradbeno akcijo v Mariboru.** Iz Maribora nam poročajo: V Mariboru nihče ne zida stanovanjskih hiš, zato pa se tem intenzivneje pečamo s stanovanjskim vprašanjem. V torek dne 25. julija je bil pri okrajnem glavarstvu sestanek interesentov, ki naj bi tudi pri nas malo poživil gradbeno gibanje. Navzočih je bilo nad 40 oseb, izmed katerih je prvi govoril ravnatelj «Drave» g. Križnič, ki je v lepem govoru podal nekaj misli k rešitvi stanovanjske krize v našem mestu. Župan Grčar, ki je govoril za njim, je menil, da se stanovanjsko vprašanje ne da rešiti, dokler vlada globoko ne seže v žep. Nato je sledila stvarna debata, v kateri so predlagali praktične načrte za rešitev krize dr. Lipold, dr. Matek, dr. Pipuš in drugi. Na predlog drja. Pipuša se je končno izvolil začasni gradbeni odbor pod predsedstvom ravnatelja Križniča. V odboru so poleg njega še dr. Pipuš in dr. Lipold, stavbenik Glaser, dr. Matko, župan Grčar, dr. Jerovšek, obrtnik Novak, trgovec Weixel, podžupan Roglič in drugi. Pripravljalni odbor bo čim prej stopil v stik z vsemi interesenti in izdelal v sporazumu s strokovnjaki praktične predloge, o katerih se bo nato razpravljalo na prihodnjem sestanku, ki se skliče v desetih dneh. To zanimivo zborovanje, ki je trajalo dve uri, je vodil vladni tajnik Mulaček.

* **Stavka v katoliški tiskarni.** V «Jugoslovanski tiskarni» je včeraj izbruhnila stavka celokupnega osobja zaradi spora v tolmačenju nove tipografske tarife. V Ljubljani traja že nekaj tednov stavka knjigovezov. Ker je «Jugoslov. tiskarna» pričela oddajati svoja knjigoveška dela neorganiziranim knjigovezom, je tiskarniški personal proglasil to postopanje za kršitev tarife in pričel stavkati. Klerikalni listi včeraj niso izšli. Tragikomično je, da morajo delavci braniti svoja prava proti gospodarjem «Novega Časa» ki je kakor znano največji junak, kadar gre pobijat kapitalizem — drugih...

* **Neverjetne razmere na šentvidski šoli pri Ljubljani.** «Kmetijski list» z dne 20. julija poroča o naravnost neverjetno škandaloznih razmerah na šentvidski ljudski šoli, na kateri je vodja Slomškar Bajec, veroučitelj pa dekan Zabret. Poleg velikih tatvin se je dognala pri nekaterih učencih in učenkah tudi popolna nravna propalost. 17letni fantje so pohotno izrabljali šolske učenke. Tako «Kmetijski list». Nima vzroka dvomiti nad neresničnostjo teh strašnih očitkov in smo prepričani, da bo merodajna šolska oblast odredila takoj najstrožjo preiskavo in kaznovala krivce eksemplarično.

* **Nekoliko odgovora.** Na povratku v domovino sem čital v «Slovencu» z dne 14. julija v članku «Sokolski Zvezi» napad na mojo osebo, podpisan od dveh katoliških akademskih društev. Pričakoval sem sicer nekaj sličnega, a to v kakem dunajskem krščansko-socialnem listu, ne pa v političnem listu za slovenski narod. Podpisov seveda ni in so se obrekovalci skrili za društva. Pa to je menda le krščanska skromnost, kajti Orel je junak in nikdar vedoma zaplotnik. Poziviam pisca onega članka, naj s polnim imenom potrdi vse, kar je napisal in se mi stavi junaško na razpolago. — Vilko Rupnik, cand. med.

* **Razbit shod NSS pred sodiščem.** V Svečini pri Sv. Kungoti v Slovenskih goricah, kjer so se pred dvema letoma o priliki volitev krvavo spopadli klerikalci s samostojneži, je na shodu vinčarjev govoril tajnik NSS Konrad Schnuderl, ki je bil lani še tajnik SKS. Nastopil je kot predsednik zveze vinčarjev, toda kmalu potem, ko je začel govoriti, so ga zborovalci potegnili z odra in ga pretepli. Schnuderl je tožil zaradi razžaljenja časti in motenja shoda dva kmeta, Paskola in Dreisiebnerja. Pri včerajšnji razpravi v Mariboru je bilo navzočih nad 20 prič, katerih izpovedbe se pa niso povsem krile z izpovedjo Schnuderla, ki je v svoji ovadbi precej pretiraval. Obsojena sta bila imenovana kmeta vsak na 100 Din globe. Prijavljen je vzklic.

* **Glasbeni paviljon v ljubljanski Zvezdi.** Glasbeni paviljon pred kavarno Zvezdo v Ljubljani bo v kratkem času dovršen in se nato pričnó v njem koncerti, ki nam bodo posebno ob priliki vsesokolskega zleta prav dobrodošli.

* **Simpatičen pojav.** V Beogradu se je našlo okoli 100 mlajših šolanih ljudi: profesorjev, inženjerjev, zdravnikov, pol. uradnikov, učiteljev in upravnih uradnikov, ki so se obrnili na vlado s prošnjo, da jim dodeli na jugu države (v Macedoniji) dva okrožja, v katerih bi oni prevzeli vso javno upravo. Ta ponudba je vredna, da se jo vzame v najresnejši pretres. Zdrava uprava je menda edini problem naše «Macedonije».

* **Umor ali nesreča.** V noči med 17. in 18. julijem je bil pri Sv. Ivanu nad Marperkom od neznanega človeka ustreljen kmet Jurij Germut. Govorica dolži Vranglovce. Uvedena je preiskava.

* **Na Kalvariji pri Mariboru** so našli v pondeljek popoldne mrtvega Adolfa Klein, ravnatelja Simmerinških tvornic na Dunaju. Kleina je na izprehodu zadela kap. Pri sebi je imel 800 Din denarja in hranilnično knjižico. Zadnje čase je živel v Mariboru in pisal v «Marburger Zeitung» zanimive gospodarske članke.

* **Drzen vlom v Mariboru.** V noči na 25. julija, ko je razsajala v Mariboru silna burja, so doslej neznani zlikovci vdrli v prodajalno zlatarja Stojca v Jurčičevi ulici in pokradli vso zlatnino in vse trgovske knjige; zlatar ni bil zavarovan. Tatovi so prišli v trgovino z dvoriščne strani, odkoder so zvrtali v vrata veliko luknjo. Zlatar Stojc, ki ravno tisti večer slučajno ni zaprl zlatnine v blagajno kakor sicer, ima nad dva milijona kron škode.

* **Zagoneten umor.** V Mariji Bistrici so našli te dni žensko truplo, nasajeno na gnojne vile. Da o samomoru ne more biti govora, je bilo takoj vsakomur jasno. Posestnik Zagar je zatrjeval, da se je ženska sama usmrtila. Pri sodni obdukciji pa se je ugotovilo, da je bila ženska najprej zadavljena in potem z vilami zabodena, brezdvomno v namenu, da se fingira samomor. Umorjena ženska je dalj časa živela pri Zagarju in imela z njim ljubavno razmerje. Žagar jo je v zadnjem času spodil brez plačila od hiše, nakar je ona vložila tožbo proti njemu. Vrši se sodna preiskava. Zagar sedi v preiskovalnem zaporu.

* **Razne nezgode.** Ponikvar Franja, poljska dninarica iz Dol. Jezera pri Cerknici, si je, ko je grabila seno, spahnila desno roko. — Kisel Karol, sin trafikantke z Zidanega mosta, je padel z drevesa ter se poškodoval na nogi in obrazu. — Obrulk Alojz, kolarski vajenec v Mostah pri Kamniku, je padel s hleva ter se mu je zabodel les v leve prsi. — Kastelic Mihael, sin posestnika iz Št. Vida pri Stični se je zbodel z bilko v desno oko, ko je žel pšenico. Vse štiri so pripeljali v bolnico.

* **Staro sovraštvo vlada med** Škrlj Ivano, posestnico iz Kleč in med Jakobom Breceljem, blapcem pri Mariji Peterlin posestnici istotam. Tako sta se sprla zopet dne 22. julija zaradi neke malenkosti. Brecelj je hotel udariti Škrljovo. To pa je videl njen blapec, ter ji prišel na pomoč. Pograbil je kol, ter udaril z njim Berceljna tako močno po glavi, da so nezavestnega pripeljali v bolnico. Njegovo stanje je zelo opasno.

Dopisi

ROGAŠKA SLATINA. In zopet smo imeli dne 22. julija priliko slišati zbor pevskega društva «Ljubljanski Zvon», ki je nam že od predzadnje sezije v prijetnem spominu. Včerajšnji nastop nam je dokazal, da se društvo trudi izvrševati stavljeno si nalogo: vedno kvišku in navzgor v prospeh slovenskih pesmi. Z zadoščenjem ugotavljamo vidni napredek, ki naj da društvu zaupanje in vero v svoje lastne moči.

Nabito polna koncertna dvorana zdraviliškega doma in navdušenje občinstva je pričalo, da je bil spored prav srečno izbran in vse točke s preciznostjo in globokim umevanjem absolvirane. Razpoloženje publike in pevcev je postajalo od točke do točke boljše. Posebno so ugajali: Mokranjačev «Kozar», srbska narodna, ki je pokazala vso rutiniranost zbora; Prelovčev «Oj, Dobrdob», primorska narodna, ki se je vseh globoko dojmila in ki so jo morali na zahtevo publike ponoviti; razposajena Adamičeva prekmurska «Pojdem na Hrvatsko» je spravila vse v najboljše razpoloženje. Seveda so morali tudi njo ponoviti. Ob koncu so po burnem odobravanju občinstva morali zapeti še tri pesmi, nakar so zaključili dobro uspeli koncert s himno «Lepa naša domovina», ki je dala duška prekipevajočemu narodnemu čustvu.

Zboru moramo častitati na izbornem glasovnem materialu; prepričani smo, da bo pevovodja gosp. Zorko Prelovec vodil zbor še nadalje z isto ljubeznijo in vztrajnostjo do višine in popolnosti, ki bo delala čast Slovencem.

Nov roman „Jutra".

Prihodnje dni končamo s priobčevanjem grandijozne Nušićeve vojne slike «Devetstopetnajsto» in s 1. avgustom prične poleg našega senzacijonalnega romana

«HČI PAPEŽA»

izhajati izviren roman odličnega slovenskega pisatelja drja Ivana Laha

Slatinska princesa.

Dejanje se godi v idilični pokrajini našega letoviškega biserja Rogaške Slatine.

Prepričani smo, da bo Lahov roman vzbudil splošno zanimanje in pridobil «Jutru» novih simpatij.

Gospodarstvo

SVETOVNA PRODUKCIJA KOVIN.

Ameriški urad za kovinsko statistiko izdaja letno knjigo, v kateri se nahajajo produkcijske statistike nekaterih važnejših kovin v zadnjih letih. Iz teh statistik vzamemo samo svetovno produkcijo za l. 1920. in 1921. (v tonah).

Baker.

	1921.	1920.
Severna Amerika	256.945	663.984
Južna Amerika	99.204	135.707
Evropa	56.420	46.965
Azija	53.892	66.508
Avstralija	18.932	26.605
Afrika	39.250	30.580
druge dežele	5.000	5.000
Skupno	529.648	975.344

Svetovna produkcija bakra je padla torej od 1920. na 1921. za 445.701 tono. Evropske države so producirale bakra v letu 1921.: Španija in Portugalska 32.400 (l. 1920. 23.000) ton, Nemčija 16.500 (17.255) ton, Jugoslavija 3970 (2436) ton, Norveška 1400 (1400) ton, Švedska 1150 (1289) ton, Avstrijska-Madžarska 1000 (1585) ton, iz Rusije ni podatkov.

Cink.

	1921.	1920.
Zedinjene države	195.601	435.158
Nemčija (s Šlezijo)	90.000	97.465
Belgija	66.457	84.260
Francija	30.000	19.655
Kanada	25.500	16.795
Japonska	12.000	15.745
Poljska	7.026	5.361
Nizozemska	6.405	2.031
Španska	6.000	5.869
Jugoslavija in Češkoslovaška	6.000	6.000
Velika Britanija	5.910	25.000
Švedska	3.500	1.450
Norveška	2.000	1.837
Avstralija	1.708	9.820
Italija	887	1.177
Skupno	458.494	727.618

Svetovna produkcija cinka je torej padla od 1920. na 1921. za 269.124 ton.

Svinec.

	1921.	1920.
Severna Amerika	456.817	534.566
Južna Amerika	3.700	6.264
Evropa	265.046	303.711
Azija	41.501	29.382
Avstralija	56.641	6.933
Afrika	33.077	26.242
Skupno	853.782	907.098

Nazadovanje produkcije je v tej kovini mnogo manjše nego v drugih kovinah in znaša samo 53.316 ton.

Gornje številke so za nekatere države seveda mnogo preveč približne, tako pač gotovo tudi za Jugoslavijo. Pri nas imamo še premalo zmisla za statistiko. Značilen je tudi padec svetovne produkcije kovin, ki je od leta 1917. naravnost ogromen. Produkcija bakra je padla od 1,433.333 ton v letu 1917. na 529.643 ton v letu 1921., to je za nad 64 odstotkov, produkcija cinka od 1,000.762 ton v letu 1917. na 458.494 ton v letu 1921., to je za skoro 54 odstotkov, produkcija svinca je padla v istem času od 1,152.183 na 853.782 ton, to je za nad 26 odstotkov. Žalibog manjkajo v omenjenih statistikah mnoge važne kovine. Kakor je pa vesteh iz drugih virov sklepati, pada tudi produkcija ostalih kovin.

= **Angleži o trgovskih zvezah z Jugoslavijo.** Londonski «Observer», glavno glasilo Lloyd Georgea prinaša te dni daljši dopis o zagrebškem sejmu. Med drugim pravi, da je bila trgovinsko-industrijska izložba v Zagrebu zelo dobro obiskana in posebno navaja izdelke, ki so bili doma producirani, tako izdelke strojnih tovarn in livarn v Ljubljani, izdelke tovarn mila in papirne izdelke. Dalje hvalevredno omenja usnjarske izdelke in pa tudi krasna ženska ročna dela. Ob zaključku članka poziva pisec angleške industrijce, da se zanimajo za Jugoslavijo in da naj medsebojnim trgovskim odnošajem posvečajo večjo pozornost.

= **Promet z Rumunijo.** V prometnem ministrstvu se izdeluje nova tarifa za promet z Rumunijo, ki bo otvorjen na večih mestih na naši meji. Do sedaj je šel ves promet preko Žombolja, a odslej bo šel tudi preko Bazjaša in drugih mest.

= **Produktna borza v Novem Sadu** (dne 21. julija): baška pšenica 1560 K, banatska koruza 1200 K, baška koruza 1230 K, slavonska koruza 1300 K, ječmen 1200 K, bela moka: (št. 0) 2220 K. Tendenca nespremenjena, promet omejen.

= **Vagoni za živino.** Prometno ministrstvo je naročilo v Nemčiji potom reparacijske komisije 100 novih vagonov na prevoz živine po naših železnicah.

= **Izvoz sirovih kož iz Češkoslovaške prepovedan.** Z ozirom na to, da močno naraščajo cene sirovim kožam, opozarja trgovinsko ministrstvo, da vztraja na prvotni prevodi glede izvoza sirovih kož in da bodo vse prošnje in posredovanja pri trgovinskem ministrstvu za izvoz sirovih kož odločno odklonjene.

= **Obtok bankovcev v Češkoslovaški** je znašal dne 15. julija 9,509,256.966 čeških kron.

= **Veliki sejem v Bratislavi** je uspel mnogo slabše, nego se je pričakovalo. Največ je še bilo zanimanja za slovaško hišno umetniško obrt, potem za strugarsko blago in za živilna sredstva. Za stroje, avtomobile, gradbeno in tekstilno industrijo je bilo malo zanimanja.

= **Argentinija dobavlja Nemčiji meso.** Med argentinsko vlado in nekim nemškim sindikatom je došlo te dni do sporazuma, na podlagi katerega bo Argentinija dobavljala Nemčiji letno 50.000 glav goveje živine in 60.000 ton mesa. Ugovor traja dve leti ter se tudi lahko podaljša. V zameno bo Nemčija pošiljala stroje in železniški material.

= **Deficit nemških železnic.** Nemške železnice so imele leta 1921 45.1 milijarde dohodkov, ter 52 milijard izdatkov. Deficit znaša torej 6.9 milijard.

= **Fuzija velikih nemških bank.** Nemške banke «Darmstädter Bank» in «Nationalbank für Deutschland» v Berlinu so sklenile fuzijo. Kapital bo povišan od 300 na 600 milijonov mark. Nova banka bo nosila ime «Bankgemeinschaft Darmstädter-Nationalbank» s sedežem v Berlinu.

= **Znižanje diskonta v Nizozemski.** Nizozemska banka je znižala svojo diskontno postavko od 4 in pol na 4 odst.

= **Zunanja trgovina Zedinjenih držav.** Po objavi ameriškega trgovinskega ministrstva znaša izvozni prebitek v minulem finančnem letu, zaključenem dne 30. junija, 1.16 milijarde dolarjev. Izvoz je znašal 3.77 milijarde, a uvoz samo 2.6 milijarde dolarjev. V predhodnem finančnem letu je znašal izvoz 6.51 milijarde, a uvoz samo 3.65 milijarde dolarjev. Izvozni prebitek se je torej v zadnjem letu zelo zmanjšal.

Borza

Zagreb, *devize:* Dunaj 0.252 — 0.26, Berlin 16.40 — 17, Budimpešta 5.60 — 5.75, Bukarešt 50 — 52, Milan 375 — 383, London 366 — 370, Praga 178 — 180, Švica 1550 — 1600, Varšava 1.50 — 1.55, *valute:* dolar 78 — 79.50, avstrijske krone 0.30, švic. franki 1525 — 1550, lire 375 — 378.

Trg. obrtna banka 60 — 62.

Brodska banka 80.

Hrvatska eskomptna banka 163 - 166.50.

Jadranska banka 425 — 450.

Jugoslovenska banka 105 — 106.

Ljubljanska kreditna banka 200 — 210.

Slavenska banka 113 — 114.

Praštediona 1150 — 1160.

Rečka pučka banka 117.

Slovenska eskomptna banka 169.

Srpska banka 152 — 152.50.

Eksploatacija drva 120 — 125.

Dubrovniška parob. družba 1300 — 1325.

Goranin 100 — 112.

Narodna šumska industrija 101.

Našička industrija drva 124 — 126.

Gutman 285 — 300.

Slavonija 103 — 104.

Union 575.

Ljubljanske strojne tovarne 185.

Beograd, *devize:* Berlin 16, Bukarešta 48.75, London 360, Newyork 76, Pariz 650, Sofija 51.50, Dunaj 0.20, Solun 190, *valute:* leji 48.25, levi 50.50.

Dunaj, *devize:* Zagreb 104.85 - 105.15, Beograd 419.40 — 420.40, Berlin 66.35 — 66.65, Budimpešta 22.96 — 23.04, London 1477 — 1479, Milan 1538.50 - 1541.50, Newyork 331.25 — 331.75, Pariz 2802 — 2808, Praga 734 — 736, Sofija 209.50 — 210.50, Varšava 552 — 558, Curih 629.5 — 6307; *valute:* dolarji 329 — 330, levi 204 — 206, n. marke 66.35 — 66.85, funti 1472.50 — 1475.50, franc. franki 2780 — 2790, lire 1523 — 1527, dinarji 416.50 — 418.50, poljske marke 5.45 — 5.53, leji 209.50 — 210.50, švic. franki 6265 — 6285, češke krone 733.50 — 736.50, madžarske krone 23.24 — 23.36.

Praga, *devize:* Berlin 8.80 — 9, Curih 838 — 842, Milan 204.50 — 206.50, Pariz 375 — 377, London 196.75 — 198.25, Newyork 44.0750 — 44.6750, Beograd 56.50 — 57.50, Sofija 29.10 — 29.90, Dunaj 0.0975 — 0.1375, Varšava 0.71 — 0.81, Budimpešta 2.90 — 3, *valute:* n. marke 8.95 — 9.15, švic. franki 833 — 837, lire 201.50 — 203.50, franc. franki 272 — 274, funti 195.75 — 197.25, dolarji 43.80 — 44.40, dinarji 56.50 — 57.50, levi 29.10 — 29.90, avstr. krone 0.11 — 0.15, poljske marke 0.71 — 0.81, madž. krone 2.90 — 3.

Curih: Berlin 1.05, Newyork 525.50, London 23.44, Pariz 44.34, Milan 24.32, Praga 11.60, Budimpešta 0.32, Zagreb 1.6250, Sofija 3.35, Varšava 0.0850, Dunaj 0.0175, avstr. krone 0.02.

Berlin: Italija 2322.05 — 2327.95, London 2232.20 — 2237.80, Newyork 499.37 — 500.63, Pariz 4222.20 - 4232.80, Švica 9538.05 — 9551.95, Dunaj 1.4550 — 1.4950, Praga 1137.55 — 1140.45, Budimpešta 32.75 — 32.85, Bukarešta 320 — Zagreb 670, Sofija 324.55 — 325.54.

Odgovorni urednik Fr. Brozović.
Lastnik in izdajatelj Konzorcij «Jutra».
Tisk Delniške tiskarne, d. d. v Ljubljani.

* Zoraida-Rouge, št. I. in II. Rožnate lice in ustnice in pod njimi biserni zobčki, to je najlepši kras ženskega bitja. Da izgleda čim naravnejša mora rabiti «Rouge» št. I. in II. «Rouge de Zoraida» je najnaravnejše rdečilo za lice in usnice, da so neopazno in naravno lepo cvetoče kot razcvela roža.

* Zoraida-krema je nad vse priljubljeno sredstvo ženskega sveta zaradi svojega divnega učinkovanja. Po parkratni rabi odstranjuje zajedalke, lišaj, pege, lise in mastno kožo ter napravi lice izredno lepo, belo kot najfinejši alabaster.

Kdor hoče kaj prodati
Kdor hoče kaj kupiti
Kdor išče službe itd.
— inseriraj v „Jutru"

Objave

* *Zaključitev prijavnega roka za ljubljanski veleseJem.* Prijavni rok k udeležitvi kot razstavljalec se zaključi dne **29. julija** ob 6. uri zvečer. V pondeljek dne 31. julija se prične z razdeljevanjem prostorov in se bo takoj zatem vsakega razstavljalca obvestilo o dodeljenemu prostoru. Industrijalci, obrtniki in trgovci, požurite se z prijavami, ker prostor je že do malega zaseden.

* *Občinski davek za nezazidane parcele v Ljubljani.* Lastniki takih parcel naj zaradi odmere občinskega davka pošljejo čimpreje po potrebne tiskovine v mestno knjigovodstvo.

* *Šentjakobski semenj* priredi kot vsako leto Gospodarsko napredno društvo za šentjakobski okraj v nedeljo 30. julija ob priliki cerkvenega proščenja v šentjakobski fari — v prid svojim kulturnim napravam — v dolenjih prostorih vojaškega streliščа na Dolenjski cesti št. 15 z najzanimivejšim sporedom. Vstopnina le 3 Din. Več na lepakih.

* *Društvo «Soča» v Ljubljani* je nakazalo svojim članom-pogorelcem v Bohinjski Bistrici znesek 5000 K kot prvo pomoč, sledeč znanemu reku: Kdor v sili hitro da, dvakrat da!

* *Društvo za zgradbo sokolskega doma v Šiški* priredi dne 27. avgusta, odnosno v slučaju slabega vremena dne 3. septembra veliko javno tombolo. Prvi glavni dobitek je kompletna spalna oprava, drugi moško kolo, tretji kuhinjska kredenca s posodo, četrti zaboj sladkorja, 5. stenska ura. Poleg teh tombol je še 50 činkvinov, 100 kvaterн, 150 tern in 200 amb. Po končani tomboli vrtna veselica s sodelovanjem godbe Zveze jugoslovanskih železničarjev.

* *Velik dobrodelni koncert na Bledu.* V petek, dne 28. t. m., ob 21. uri priredi odbor ruske kolonije na Bledu v dvorani «Zdraviliškega doma» koncert, pri katerem bodo sodelovali: primadona zagrebške opere ga. Vesel-Pola, virtuozinja na glasovirju gdč. Blanka Bival in znameniti tenor g. Peter Rajičev. Program obeta umetniški užitek.

Izjava.

Na podlagi odlokov Ministrstva Socijalne Politike br. 23.736 od 30. VI. in pov. br. 327. od 17. VII. t. l. in z njegovim odobrenjem izjavljam po končani preiskavi, katera je bila izvedena proti meni od strani ministrstva, na mojo prošnjo in po nalogu zastopnika Ministra Socijalne Politike g. ministra dr. Krstelja na tozadevni poziv g. min. za socijalno politiko dr. Žerjava, na klevete in obtožbe, ki jih je g. Ciro Kamenarović, ravnatelj Jadranske banke, iznesel proti meni na občnem zboru banke 28. V. t. l. v Ljubljani, in pozneje potom časopisov, sledeče:

Laž je, da sem bil izgnan iz Jadranskega zbora kot nevreden, da mu prisostvujem, ker se nikdar na nobenem Jadranskem zboru nisem pojavil, niti se me je kedaj nani povabilo, niti sem imel razloga udeležiti se ga, ker nimam zvez z našimi neosvobojenimi kraji, ampak sem po rojstvu Ljubljančan.

Kar se tiče afere Jadranska banka in Navigazione Generale Italiana imam izjaviti sledeče:

Kot šef izseljeniškega odseka Ministrstva Socijalne Politike izdelal sem izseljeniški zakon, ki ga je Narodna skupščina enoglasno odobrila. Ta zakon vsebuje odredbo, da morajo parobrodna društva, ki so pri nas koncesijonirana za prevoz izseljencev, te vkrcavati in izkrcavati izključno samo v domačih lukah. Po vsem kar se je v naši javnosti slišalo in pisalo o neprilikah, izkoriščevanju in nesrečah, katerim so bili izloženi naši izseljenci na potovanju iz domače vasi do francoskih, italijanskih in nemških luk, je umljivo, da se je vlada odločila za to zakonsko določbo.

Zakon odrejuje, da odločuje ministrski svet o koncesijah za parobrodna društva.

Ministrski svet je v februarju t. l. odločil, da se podeli sledečim društvom koncesije na podlagi mednarodnega konkurza, odrejenega od Ministrstva za Socijalno Politiko:

Cunard Line, Compagnie Gle Transatlantique, United American Lines, Canadien Pacific R. Co, Navigazione Gle Italiana in domačemu društvu «Vesna» pod pogojem, da izvršuje vsako društvo svoje koncesije samo na jedni krogi.

Minister ver g. dr. Krstelj kot zastopnik Ministra Socijalne Politike odločil je, da vrše posamezna društva službo na sledečih progah:

Cunard Line na progi luka Kr. SHS. - New-York.
Comp. Gle Transatl. na progi luke Kr. SHS. - New-York.
United American Lines na progi luke Kr. SHS. - New-York.
Canadian Pacific R. Co. na progi luke Kr. SHS. - luke Kanade.
Navigazione Gle Italiana na progi luke Kr. SHS. - luke Brazilije in Argentine.
«Vesna» na progi luke Kr. SHS. - New-York.

Francoska, amerikanska in angleška društva so započela akcijo, da jih ne obvezujemo na vkrcavanje v naših lukah, ker so, čim je Italija prepovedala vkrcevanje svojih izseljencev na inozemskih parobrodih, opustila svoje proge v Sredozemskem morju z razloga, da se jim ne izplača za 6405 izseljencev, ki jih smo naša država vsako leto odpremiti v U. S. A. državi posebnih relacijej iz naših luk v Ameriko.

Akcija ni imela uspeha. Dosedaj niti jedna od omenjenih društev ni poslala svojih parobrodov v Jadran in je mogoče, da bodo vrnila svoje koncesije, ako uvidijo da ostane naša vlada pri svoji odredbi o vkrcevanju v naših lukah.

Edino italijansko društvo Navigazione Generale Italiana se ni protivilo gornjemu načelu ker za Italijo, našega soseda na Jadranu ne pomeni trgovske obremenitve.

Čim je bila Navigazione Generale Italiana v posesti koncesije, je zaprosila Ministrstvo Socijalne Politike, da sme razširiti tudi na prevoz v severno-amerikanske luke. Zavedajoč se, da more koncesija v taki obliki jednega dne (čim namreč ostala društva vrnejo svoje koncesije) pomeniti monopol italijanskega društva na prevoz naših izseljencev, je Ministrstvo to prošnjo odbilo. Po večkratnih diplomatskih intervencijah, ki so ostale brezuspešne, je izgledalo po izjavah društva, da ono sprejme odločitev ministrstva. Od dne, ko je N. G. I. predložila prošnjo za koncesijo do zadnjega dne mojega službovanja kot šefa izseljeniškega odseka, N. G. I. službeno Jadransko banko za svojega zastopnika ni predložila.

G. Kamenarović me obtožuje, da sem obljubljal N. G. I. koncesijo, ako izbere za svojega zastopnika mesto Jadranske banke Jugoslovansko Union banko. Izjavljam in sem po aktih dokazal, da je N. G. I. imela koncesijo v rokah že dva meseca prej, kakor je bilo med menoj in zastopniki N. G. I. prvikrat govora o Jadranski banki. Dokazal sem, da Jugoslovanska Union banka nikdar ni prišla v kombinacijo in tudi ni mogla priti v kombinacijo kot zastopnica N. G. I. ker je bila že v mesecu marcu t. l. njena fuzija z «Slavensko banko», zastopnico Companie Gle. Transatlantique gotovo dejstvo in je, kakor znano, princip, da ena in ista banka nemore istočasno zastopati dva parobrodska društva, kar tudi društva sama, razume se, ne dovoljujejo. A dokazal sem tudi, da je bila ena druga banka, ne slovenska, ampak dalmatinska, ki je imela v marcu in aprilu t. l. največ izgledov da postane zastopnica N. G. I.

Pa, bil sem v Genovi in g. Kamenarović je v posesti pisem kot dokazov za svoje obtožbe.

Stvar je sledeča: V aprilu in maju potoval sem po Nemčiji, Franciji, Angliji in Italiji in posetil na vabilo društev, ki so pri nas koncesijonirana njihove luške naprave, med njimi tudi N. G. I. in Genovo, glavno luko društva in sicer na njegovo trikratno vabilo. Na kosilu, na katero me je povabila direkcija društva, mi je izjavil njegov generalni direktor, da govori «v sporazumu z italijanskim ministrstvom zunanjih zadev kot pijonir zbližanja Italije in Jugoslavije pozivajoč se na zmago na Piavi, ki je dala Jadran Italiji, v katerem nimajo Francozi, Angleži in Amerikanci nič iskati, in v imenu g. Kamenarovića, ravnatelja Jadranske banke, ki velja v ministrstvu v Rimu, kjer se ga vidi mnogokrat, kot «Persona della perfettissima fiducia», in je ravno z ozirom na osebo g. Kamenarovića izdalo ministrstvo zunanjih zadev v Rimu N. G. I. nalog, da izbere Jadransko banko za svojega zastopnika «in je zahteval, z ozirom na skoro dovršene dogovore v S. Margheriti, «ki so napravili iz Italije in Jugoslavije prijatelje», koncesijo za N. G. I. za vse naše in vse ameriške luke.

Ker je bil g. Kamenarović tiste dni v Genovi in je bil obveščen, da tudi jaz prihajam, povabil me je generalni direktor N. G. I., da se popeljeva skupaj k g. Kamenarovića. To sem odbil, dokler nisem imel prilike, da govorim z našimi gg. delegati na konferenci. Odbil sem tudi, da podam kake izjave na razlaganja generalnega direktorja N. G. I., ker mi je bil jasen njegov namen predstaviti mi vprašanje generalne koncesije N. G. I. kot zunanjepolitično zadevo in me na tak način preplašiti, češ da je to vprašanje že rešeno med našimi in italijanskimi delegati. Istega dne, 11. maja t. l., povabil me je eden od direktorjev N. G. I. na avtomobilski izlet in poskušal pri tej priložnosti vtakniti mi v žep kuverto z «več deset tisoč lirami». Istega dne izjavil mi je generalni direktor N. G. I., «da sem kot siromašni državni uradnik pogrešil, ker nisem vzel denarja, ki pomeni v dinarjih za mene celo premoženje, a je za podjetje kakor N. G. I., ki razpolaga z milijoni, bagatela.»

Istega dne poldrugo uro po tem razgovoru, sem odpotoval iz Genove.

Sedaj še o pismih, iz katerih je g. Kamenarović objavil odlomke, da podpre svoje obtožbe. Ona obstojajo in ih je pisala 17. maja t. l. ista roka, ki je poskušala 11. maja vtakniti mi v žep kuverto z lirami.

To sem imel, da izjavim z ovlaščenjem svojega pristojnega min., katero je s preiskavo, končano 16. t. m. spoznalo moje izjave za točne.

Beograd, 20. julija 1922.

Dr. Andrej Druškovič,
inšpektor Ministrstva Socijalne Politike.

Poslano.*

Na «Poslano» tvrdke Maks Durjava in drug v Mariboru v listu «Jutro» od 23. julija si usojam odgovoriti v naslednjem:

Če so razni politični in gospodarski listi prinesli vest, da sem bil jaz družabnik tvrdke Maks Durjava in drug v Mariboru, je bilo to poročanje zaista pomotno, ker ne jaz Franc Verdnik, ampak moja soproga Lojzka Verdnik, svakinja g. Maksa Durjava, je bila njegova družabnica. Ne odgovarja resnici, da bi bil jaz nasprotno vest razširjal in če ima gospod Maks Durjava za to dokaze, naj me toži.

Objavljam tudi jaz, da nisem bil hvala bogu nikdar družabnik navedene tvrdke, tudi ne prodajalec, ampak poslovodja v prodaji en gros obenem potnik in v zadnjem času tudi prokurist, omenim pa, da sem bil jaz pri uglednih tvrdkah potnik že ob času, ko je gospod Maks Durjava še bil krojač. Če se je on med vojsko tako visoko povzdignil, mu tega nočem očitati.

Kar se pa tiče naslova tvrdke Maks Durjava in drug, omenjam, da sem jaz tega «druga» že davno očenil, dasiravno ga gospod Maks Durjava še vedno vlači po naslovu svoje firme in bi bilo bolje, da ga zbriše.

Če hoče pa g. Maks Durjava polemiko nadaljevati, naj to stori, gradiva za odgovore imam obilnega.

Maribor, dne 24. julija 1922,

Franc Verdnik
družabnik tvrdke Verdnik in drugovi, d. z o. z.

* Za vsebino tega poslanega je uredništvo odgovorno le toliko, kolikor predpisuje zakon.

Vremensko poročilo

Ljubljana, 25 julija 1922. Ljubljana 306 m nad morjem

Kraj opazovanja	ob	Zračni tlak	Zračna temperatura	Veter	Oblačno 0—10	Padavine mm
Ljubljana .	7.	757·8	14·4	sev zap.	dež	55·3
Ljubljana .	14.	759·1	20·7	brezvetra	oblačno	—
Ljubljana .	21.	762·4	18·5	„	„	—
Zagreb . .	7.	750·3	17·0	„	dež	14·0
Beograd .	7.	754·7	22·0	jug. vzh.	več obl.	—
Dunaj . .	7.	755·4	15·0	sev. zap.	dež	7·0
Praga . .	7.	757·4	13·0	„	več obl.	17·0
Inomost . .	7.	760·4	11·0	brezvetra	„	18·0

V Ljubljani barometer višji, temperatura nižja. Solnce vzhaja ob 4·83, zahaja ob 19·42.

†

Globoko potrti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem tužno vest, da je gospa

Marija Kuhar, roj. Stare
posestnica in gostilničarka

danes dne 25. julija ob 5. uri 45 min. po dolgi mučni bolezni, previdena s tolažili sv. vere, v 75. letu starosti preminula.

Pogreb blage pokojnice se vrši v četrtek 27. julija ob 9. uri zjutraj iz hiše žalosti, Domžale 84, na pokopališče v Domžalah.

Domžale, dne 25. julija 1922.

Žalujoči rodbini:
Kuhar-Slokarjeva.

2297

Mali oglasi

stanejo do 20 besedi Din. 3·—, vsakih nadaljnjih 5 besedi 1 Din. — Trgovski oglasi, dopisovanje, nepremičnine do 20 besedi 5 Din., vsakih nadaljnjih 5 besedi 2 Din. — Plača se naprej. (Lahko tudi v znamkah.) Na vprašanje se odgovarja le, ako je vprašanju priložena znamka za odgovor.

Službe

Učenca

za manufakturno prodajalno se išče. Kje, pové uprava «Jutra». 2288

Prodam

Lovci, pozor!

Imam naprodaj dva psa, eden izvrsten lovec, drugi zvest hišni varuh, z imenom «Lord» in «Zlata». Prodasta se proti primerni ceni. Naslov pové uprava «Jutra». 2294

Gostilničarji, pozor!

Radi opustitve gostilne se proda skoro čisto nov Orchestrion firme F. Maschinek & S., Wien. Igralni aparat ima dva valjarja po šest pesmi, kot: Naprej, Uboj, Sokolska itd. Orchestrion je vreden čez 25.000 K, ki se ga pa proda po zelo ugodni ceni 15.000 K franko embalaža in postaja Zlebič-Sodražica. Ponudbe je poslati na upravo «Jutra» pod «Orchestrion». 2295

Sokolski kroj, 2439

dobro ohranjen, se proda. Naslov pové uprava «Jutra».

Kupim

Otroški voziček

se kupi. Ponudbe na Klemenčič, Spod. Šiška, Planinska cesta št. 168. 2299

Stanovanja

Mesečno sobo

išče bančni uradnik, event. kot sostanovalec. Event. bi poučeval šest jezikov ali šolske predmete. Ponudbe pod «Stanovanje» na upravništvo «Jutra». 2291

Razno

Trg. lokal 2284

se išče v najem za takoj ali za pozneje, po možnosti z inventarjem. Naslov pové uprava «Jutra» pod «Lokal 100».

Plavalne pasove

iz plutovine izdeluje tovarna zamaškov Jelačin & Komp., Ljubljana. 25

Dobe se 2287

tri popolnoma nova vrtalna kladiva (Bohrhammer), tvrdke Disburg, Nemčija (Doman). Interesentje naj se informirajo na upravništvo «Jutra» pod šifro «Bohrhammer»

Rabim 1200 m tračnic

za poljsko železnico, težkih 9 kg, in zraven **menjalnike** ter **jamske hunte**; dalje **opekarskega mojstra**, ki zna, poljskih peči vajen, žgati s premogom. Ponudbe na Mavro Weiner, Pakrac (Slavonija). 2286

Posredovanje 2277

in zastopstvo v vseh trgovskih poslih prevzamejo trije uradniki iz Subotice. Natančneje se izvé v upravi «Jutra».

Vžigalno vrvico

(Zündschnurr) nudi najcenejše uvozna tvrdka I. Razborsek, Šmartno — Litija. 2232

Kontoristinja

prvovrstna moč, z večletno pisarniško prakso, dobra strojepiska, vešča nemškega jezika in cirilice ter enostavnega knjigovodstva, se sprejme takoj. Plača dobra. Popolna oskrba v hiši. Oferte na poštni predal št. 1, Zdravilišče Rog. Slatina. 2298

Radi preselitve 2282

Proda se takoj pod zelo ugodnimi pogoji, večje obrtno podjetje, vse prenovljeno, z vodno silo, stroji, lastno električno napravo, gospodarskim poslopjem ter 1½ orala zaraščenega gozda, stvar bi bila pripravna za vsako poljubno večjo obrt, je v bližini Ljubljane, 3 km od postaje. Dopisi se prosijo pod šifro **„Vodna sila“** na anonč. družbo Aloma Company, Ljubljana, Kongresni trg 3.

Mlekarna SUNJA
šalje poštom 1941

čajno maslo . .	kg	Din	36·—
kuhano „ . .	„	„	38·—
Trapist sir I^a . .	„	„	24·—
Groyer sir I^a . .	„	„	30·—

od svake vrste od 5 kg gore.

Ženitna ponudba.

Invalid, v trgovski stroki dobro izvežban, ima koncesijo za trgovino in gostilno, je pa brez premoženja, želi znanja v svrho ženitve z gospodično ali vdovo z večjim premoženjem in dobrim srcem. — Pisma s sliko se prosi nasloviti na upravo «Jutra» pod »Tiha sreča».

Oprava za spalno in jedilno sobo

dobro ohranjena, skoro nova, se kupi. Reflektira se samo na prvovrstno najfinejšo izdelavo in les.

Ponudbe pod šifro: **Oprava 50** na upravo «Jutra». 2241

Iščem zasebni kapital 2283

za otvoritev jako plodonosnega obrtnega podjetja, čegar nujna potreba za Jugoslavijo je dokazana. Da se priklopiti drugemu kovinarskemu obrtu. Natančnosti pové **J. Planino, Ljubljana, Gradišče 11/I. 12.**

Zamenja se 2292

družinska hiša

s sadonosnikom v ljubljanskem predmestju, z istotako v Mariboru ali okolici, eventuelno se tudi proda. Ponudbe na oglasni zavod **I. Sušnik, Maribor, Slovenska ul. 15.**

Bencin 2088
in
strojno olje

ma vedno po najnižjih cenah v zalogi **družba „Zora“**, skladišče „Balkan“.

Blago za previeko divanov in druzega pohištva v veliki izberi, dalje različno platno in jute za tapetnike, sedlarje i. t. d. priporoča tvrdka

A. & E. Skaberne, 1295
Ljubljana. Mestni trg 10.

Suhe gobe, lipovo cvetje, brinjevo olje in poljske pridelke

plača najbolje tvrdka 20
SIRC-RANT, KRANJ,
telef. int. št. 9, in nudi po najnižjih cenah na debelo **sladkor, riž, olje, kavo itd.**

Vse sokolske potrebščine

za člane, članice, naraščaj in deco po predpisu Jugoslovenskega sokolskega saveza ima v zalogi

DRAGO SCHWAB

Pod Narodno kavarno. (prej Schwab & Bizjak) Dvorni trg št. 3.
LJUBLJANA

2291 **Slavnostni kroji po meri se izdelujejo v najkrajšem času v lastnem modnem salonu; na željo se razpošiljajo posamezni deli in sokolsko sukno proti povzetju.**

Pohištvo.

Vsakovrstne spalne in jedilne sobe tudi brez mramorja in ogledal kupujemo od producentov. Ponudbe s slikami (fotografijami), z navedbo vrste lesa in če je politirano ali voščeno, franko embalaža, kateri kolodvor, prosimo nasloviti na tvrdko 2215

Kovačić i drugovi, kom. društvo u Mostaru.

Pozor! Pozor!

Potnikom, prehodnikom in tujcem

„GRAND HOTEL PETROGRAD“

(železniški postalji nasproti)

Wilsonov trg št. 115, Beograd. — Telefon št. 23-13.

Otvorjen je izza dne 5. junija t. l. Hotel je moderno urejen, ima 120 elegantno mebliranih sob, v vsako njih je vpeljana topla in hladna voda, hotel razpolaga s kopeli, saloni in posebnimi sobami in z vsemi udobnostmi, z lastno parno kurjavo in električno razsvetljavo. V restavraciji in kavarni se dobe izvrstna jedila in pijača, prvorazredna francoska in srbska kuhinja. Cene solidne. Postrežba hitra in točna.

2038 **Ravnateljstvo hotela.**